

Sygn. akt IXKa 337/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 sierpnia 2013r.

Sąd Okręgowy w Toruniu - IX Wydział Karny - Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący - **SSO Barbara Plewińska**

Sędziowie - **SSO Lech Gutkowski**

- **SSO Andrzej Walenta (spr.)**

Protokolant - **st. sek. sąd. Katarzyna Kotarska**

przy udziale oskarżyciela – przedstawiciela Urzędu Celnego w T. **J. Ś.**,

po rozpoznaniu w dniu 22 sierpnia 2013r.,

sprawy **G. M.** oskarżonej o wykroczenie skarbowe z art. 65§4 kks,

na skutek apelacji wniesionej przez **Naczelnika Urzędu Celnego w R.** od wyroku Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 10 kwietnia 2013r., sygn. akt VIIIW 228/12

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Toruniu.

Sygn. akt IXKa 337/13

UZASADNIENIE

G. M. została oskarżona o to, że w nieustalonym miejscu i czasie nabyła towar nieoznaczony polskimi znakami akcyzy, ujawniony w dniu 22.07.2011 roku na terenie magazynu dystrybucyjno - rozdzielczego firmy kurierskiej (...) przy ulicy (...) w T. w przesyłce kurierskiej (...) w postaci wyrobów tytoniowych, tj. tytoniu do palenia o wadze 2 kg w 4 woreczkach foliowych (każdy po 500g). z nadrukiem (...) bez wymaganych polskich znaków akcyzy, stanowiących przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 63 kks, przez co narażono budżet Państwa na uszczuplenie podatku akcyzowego w wysokości 1059,00 PLN

- tj. o wykroczenie skarbowe z art. 65§4 kks;

Wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2013r. Sąd Rejonowy w Toruniu, sygn. akt VIIIW 228/12, uniewinnił oskarżoną od popełnienia czynu zarzucanego jej aktem oskarżenia, obciążając kosztami procesu Skarb Państwa.

Wyrok ten zaskarżył w całości na niekorzyść oskarżonej oskarżyciel publiczny, zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za jego podstawę i mający wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że sprawca czynu zabronionego usiłował nabyć tytoń bez znaków skarbowych akcyzy, a jego zachowanie nie wyczerpuje znamion wykroczenia skarbowego z art. 65§4 kks.

Powołując się na powyższe skarżący domagał się uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy - po zapoznaniu się z całokształtem zgromadzonego materiału, treścią zaskarżonego wyroku, treścią jego uzasadnienia oraz treścią apelacji - doszedł do przekonania, iż zaskarżony wyrok należy uchylić, a sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu, celem jej ponownego rozpoznania.

Z pisemnych motywów orzeczenia wynika, że po dokonaniu analizy ustalonych okoliczności sprawy, sąd orzekający nie miał żadnych wątpliwości, że oskarżona co najmniej powinna była przypuszczać, że tytoń, który zamówiła może nie posiadać znaków skarbowych akcyzy. Mimo tego, uniewinnił jednak ją od popełnienia zarzucanego jej czynu, uznając, że nie doszło do skutecznego nabycia przez nią tytoniu, a w związku z tym jej zachowanie może być oceniane jedynie w kategorii nie podlegającej karze usiłowania popełnienia wykroczenia skarbowego.

Rozstrzygnięcie to z pewnością przemyślane, ale i kontrowersyjne, nie może póki co zyskać aprobaty Sądu Okręgowego. W ocenie sądu odwoławczego, sąd I instancji przydał nadmierną wagę stricte cywilistycznym rozważaniom nad pojęciem „nabycia”, użytym w art. 65 kks, uzależniając tym sposobem niesłusznie rozstrzygnięcie o odpowiedzialności karnej oskarżonej od niezależnego od niej i sprzecznego w sposób oczywisty, w ocenie samego sądu, z jej zamiarem przebiegu wydarzeń, tj. od zajścia okoliczności zewnętrznych, na które po telefonicznym zakupieniu tytoniu - trwając w gotowości do wykonania swoich obowiązków jako strony umowy - nie miała żadnego wpływu, nie uświadamiając sobie nawet, że w rozumieniu prawa cywilnego może nie być uznana za osobę, która nabyła w/w towar.

Dokonując analizy ustalonego stanu faktycznego, sąd orzekający zastanawiał się nad tym, czy w takiej sytuacji, z jaką mieliśmy do czynienia w przedmiotowej sprawie - tj. gdy kupujący chce pozyskać towar w drodze umowy sprzedaży, którą zawiera telefonicznie, a towar, wbrew woli kupującego, mającego uiścić zapłatę w momencie odbioru, zostanie zatrzymany przed dostarczeniem go do miejsca przeznaczenia - można w zgodzie z regułami prawa cywilnego uznać, że doszło do przejścia władztwa nad towarem na kupującego. Skoro warunkiem nabycia rzeczy oznaczonej co do gatunku w znaczeniu cywilno-prawnym jest uzyskanie posiadania nad nią, zdaniem sądu, to właśnie od tego, czy dojdzie do fizycznego przeniesienia posiadania (władztwa) na sprawcę zależeć musi również ocena skuteczności nabycia w rozumieniu art. 65§4 kks. Z uwagi na fakt, że oskarżona nie odebrała wysłanej przesyłki, a tym samym nie objęła jej w posiadanie, sąd I instancji wypowiedział się więc negatywnie co do możliwości pociągnięcia jej do odpowiedzialności za wykroczenie, polegające na nabyciu towarów bez znaków akcyzy. Z wywodów sądu I instancji wynika więc, że de facto tylko niedostarczenie towaru (czyli okoliczność, na którą oskarżona - która zakupiła telefonicznie tytoń i deklarując chęć zapłaty, oczekiwała zgodnie z umową na nadejście przesyłki, trwając w poczuciu dokonania już jego kupna - nie miała żadnego wpływu), uniemożliwiające jej siłą rzeczy uiszczenie ceny w realizacji jej obowiązków jako strony umowy sprzedaży, przesądziło o niemożności przypisania oskarżonej popełnienia zarzucanego jej wykroczenia.

Wyżej wymienione stanowisko, zajęte przez sąd meriti, budzi zastrzeżenia nawet z czysto cywilno-prawnego punktu widzenia. Jak słusznie zauważył skarżący, pomija ono wymienione w uzasadnieniu apelacji, a istotne dla prawidłowej oceny kwestii, czy doszło do skutecznego zakupu przez oskarżoną tytoniu i przejścia na nią władztwa nad tymże towarem, przepisy prawa cywilnego.

Przede wszystkim stanowisko to nie uwzględnia jednak faktu, że pojęcie „nabycia”, określające jedno z alternatywnych znamion wykroczenia z art. 65§4 kks, użyte zostało w istocie w w/w przepisie w znaczeniu potocznym. Ustawodawca nie różnicuje wszak z punktu widzenia odpowiedzialności karnej skarbowej za tzw. paserstwo akcyzowe cywilistycznych form przeniesienia własności, czy posiadania. Ratio legis w/w przepisu stanowi szeroka penalizacja wszystkich wypadków, w których sprawca - bez względu na sposób, w jaki konkretnie do tego dochodzi i uzgodniony tryb zapłaty - pozyskuje do władania rzeczy bez znaków akcyzy. Prawno-karna ocena zachowania sprawcy pod kątem znamion wykroczenia z art. 65§4 kks nie może zatem abstrahować od specyfiki regulacji prawa karnego skarbowego i dokonywana musi być przede wszystkim z uwzględnieniem, ocenianego przez pryzmat szczególnych okoliczności każdej sprawy, zamiaru sprawcy, stanowiącego klucz do prawidłowego wartościowania jego zachowania. Wdawanie się w niuanse cywilistycznych rozważań o warunkach, jakie muszą zaistnieć, aby można było mówić o skutecznym nabyciu rzeczy w drodze poszczególnych typów umów sprzedaży, stanowiące pochodną obrania przez strony innej niż typowa formy umowy sprzedaży - tu: zamówienia towaru na odległość z zastrzeżeniem płatności przy odbiorze

(która to okoliczność w zasadzie w każdym wypadku ujawnienia nielegalnej przesyłki zawierającej towar bez znaków akcyzy z góry uniemożliwiłaby ukaranie kupującego, któremu można zarzucić bez żadnej wątpliwości, że miał zamiar dokonania wykroczenia skarbowego, w jego realizacji na odległość kupił towar co do którego powinien orientować się, że nie będzie posiadał znaków akcyzy i oczekiwał na jego nadejście, w gotowości spełnienia swojego świadczenia wzajemnego), prowadzi do nieuzasadnionej na gruncie prawa karnego obiektywizacji odpowiedzialności sprawcy. Zwrócić należy uwagę, że podobne stanowisko zajmował już Sąd Okręgowy w Toruniu przy rozpoznawaniu spraw o sygn. akt IXKz 114/13, IXKz 221/13, IXKZ 266/13, IXKa 298/13.

W kontekście powyższych uwag - uznając, że materialno-karna ocena zachowania oskarżonej, której zarzucono popełnienie wykroczenia skarbowego, mającego polegać na nabyciu towaru bez znaków akcyzy, nie może skupiać się na analizie zdarzenia pod kątem cywilno-prawnym - sąd odwoławczy uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.